

Sygn. akt II AKz 504/23

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w Wydziale II Karnym w składzie:

Przewodniczący: sędzia SO del. Teresa Jędrzejak-Paluch

Protokolant: Karolina Jach

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Częstochowa – Południe del.
do Prokuratury Regionalnej w Katowicach Krzysztofa Muchy

w sprawie O. J.

podejrzanego o przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. i inne.

po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez obrońcę podejrzanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 13 kwietnia 2023 r., sygn. akt V Kp 58/23, o odmowie wydania listu żelaznego

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2023 r., sygn. akt V Kp 58/23, Sąd Okręgowy w Katowicach na podstawie art. 281 § 2 k.p.k. nie uwzględnił wniosku O. J. i odmówił wydania podejrzanemu listu żelaznego.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył obrońca podejrzanego, zarzucając orzeczeniu naruszenie przepisów postępowania karnego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to naruszenie art. 281 § 2 k.p.k. poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie, skutkiem czego niezasadnie przyjęto, że sprzeciw prokuratora stanowi negatywną przesłankę do wydania przez Sąd Okręgowy listu żelaznego postępowaniu przygotowawczym, podczas gdy w rzeczywistości prawidłowa interpretacja ww. przepisu prawa winna prowadzić do wniosku, że sprzeciw prokuratora nie pozbawia Sądu Okręgowego możliwości uwzględnienia wniosku podejrzanego o wydanie listu żelaznego

W oparciu o tak sformułowany zarzut obrońca wniósł o uchylenie skarżonego postanowienia w całości i jego zmianę poprzez uwzględnienie wniosku pokrzywdzonego [sic!] w całości, ewentualnie o uchylenie skarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Katowicach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie obrońcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Przeprowadzona przez Sąd Apelacyjny kontrola odwoławcza prowadzi do wniosku, że zaskarżone postanowienie w sferze decyzyjnej, a więc najistotniejszej, jest trafne.

Wywody dotyczące analizy decyzji procesowej sądu I instancji rozpocząć należy od stwierdzenia, że również sąd odwoławczy nie znajduje żadnych powodów, dla których aktualnie miałyby dojść do wydania O. J. listu żelaznego.

Przypomnieć w tym miejscu trzeba, że stosownie do treści art. 281 § 1 k.p.k., jeżeli podejrzany (oskarżony) przebywający za granicą złoży oświadczenie, że stawi się do sądu lub do prokuratora w oznaczonym terminie pod warunkiem odpowiadania z wolnej stopy, właściwy miejscowo sąd okręgowy może wydać oskarżonemu list żelazny. Istotą wskazanej wyżej instytucji jest zapewnienie podejrzanemu przebywania na wolności aż do prawomocnego ukończenia postępowania karnego, jeżeli spełnione zostały określone w ustawie warunki.

Analiza pisemnych motywów kwestionowanego rozstrzygnięcia prowadzi do wniosku, że sąd a quo oparł się na wykładni literalnej art. 281 § 2 in fine k.p.k., która wskazuje, że list żelazny w postępowaniu przygotowawczym może być wydany (w domyśle – tylko) przy braku sprzeciwu prokuratora. Zważywszy zatem, że w piśmie z 2 lutego 2023 r. prokurator sprzeciwił się wydaniu O. J. listu żelaznego (k. 12), które to stanowisko podtrzymał na posiedzeniu w dniu 27 lutego 2023 r. oraz 13 kwietnia 2023 r., w świetle powołanego wyżej przepisu Sąd Okręgowy był tym stanowiskiem związany, co obligowało go do wydania decyzji odmownej.

W zażaleniu obrońca podejrzanego starał się podważyć stanowisko sądu I instancji poprzez próbę wykazania (z przytoczeniem pojedynczego stanowiska judykatury zaprezentowanego w postanowieniu SA w Gdańsku z 27.04.2022 r., II AKz 393/22), że analizowany przepis powinien być interpretowany przy wykorzystaniu wykładni systemowej, celowościowej, historycznej, porównawczej i logicznej, przy czym skarżący nie podejmuje w środku odwoławczym samodzielnej próby dokonania takiej wykładni wspomnianego przepisu. W ujęciu wskazanym przez skarżącego, wykładnia systemowa i funkcjonalna art. 281 § 1 i § 2 k.p.k. prowadziłyby do wniosku, że sąd okręgowy rozpoznający wniosek podejrzanego o wydanie listu żelaznego w postępowaniu przygotowawczym nie jest związany sprzeciwem prokuratora.

W ocenie Sądu Apelacyjnego stanowisko to nie jest przekonujące. Zauważyć należy, że chociaż wykładnia systemowa jest możliwa, jednak powinna znajdować wyjątkowo mocne podstawy aksjologiczne, a można jej dokonywać, gdy wykładnia językowa prowadzi do wniosków niemożliwych do zaakceptowania. Tymczasem treść art. 281 § 2 k.p.k. jest czytelna i nie pozostawia wątpliwości interpretacyjnych. W efekcie, forsowany przez obrońcę sposób rozumienia powołanej normy oznaczałby wykładnię *contra legem*. Przekonuje o tym również przyjęty przez polskiego ustawodawcę model procesu karnego, którego dominus litis na etapie postępowania przygotowawczego jest prokurator.

Niezależnie od powyższego, Sąd Apelacyjny zauważa, iż nie znalazł żadnych powodów, dla których aktualnie miałyby dojść do wydania podejrzanemu O. J. listu żelaznego. Zresztą również skarżący nie wykazał żadnych okoliczności za tym przemawiających.

Przypomnieć należy, że śledztwo, wszczęte 12 sierpnia 2021 r., dotyczy działania zorganizowanej grupy przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu, środowisku, mieniu i wiarygodności dokumentów, nielegalnego obrotu odpadami niebezpiecznymi, ich składowania, usuwania i transportu oraz poświadczenia nieprawdy w dokumentach. Powyższe wskazuje, że odpowiadając aktualnie z wolnej stopy wymieniony podejrzany mógłby utrudnić postępowanie, m.in. kontaktując się ze współpodejrzanymi i świadkami w sprawie, zwłaszcza, że jednym ze współpodejrzanych jest ojciec partnerki podejrzanego - P. G., a w toku przeszukania mieszkania podejrzanego ujawniono pieczętki innych niezarejestrowanych na niego firm, których działalność objęta jest zakresem śledztwa w tej sprawie. Wydanie listu żelaznego byłoby sprzeczne z dobrem wymiaru sprawiedliwości, a przecież je sąd winien również mieć w polu widzenia w sprawach o wydanie listu żelaznego, zwłaszcza w aspekcie realizacji celów i sprawności postępowania karnego (zob. postanowienie SA w Katowicach z 21.05.2019 r., II AKz 350/19, LEX nr 2753233; K. Dudka [w:] M. Janicz, C. Kulesza, J. Matras, H. Paluszkiewicz, B. Skowron, K. Dudka, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2020, art. 281, teza 7).

Zauważyć też trzeba, że list żelazny jest procesowym środkiem przymusu spełniającym cele podobne jak środki zapobiegawcze, gdyż z jednej strony gwarantuje udział podejrzanego (oskarżonego) w toczącym się postępowaniu, a z drugiej strony wchodzi niejako w miejsce tymczasowego aresztowania, przy czym jego wydanie może być uzależnione od złożenia poręczenia majątkowego; w praktyce spełnia więc funkcje zapobiegawcze, zbliżone skutkami do tymczasowego aresztowania (uchwała SN z 12.08.1996 r., I KZP 14/96, OSNKW 1996/11–12/78). Umieszczenie przepisów regulujących instytucję listu żelaznego w Dziale VI Kodeksu postępowania karnego, poświęconym środkom przymusu, pozwala na stwierdzenie, że instytucja ta stanowi alternatywę dla innych przewidzianych w tym dziale środków, w tym środków zapobiegawczych, co rodzi potrzebę rozważenia, czy wydanie listu żelaznego będzie wystarczające dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania.

Całokształt dotychczasowego zachowania podejrzanego nie przekonuje do wywiedzenia wniosku, że list żelazny wobec O. J. będzie wystarczającym środkiem dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Podejrzanego co najmniej od 1 marca 2022 r., kiedy to dokonano przeszukania jego miejsca zamieszkania zabezpieczając dokumentację dotyczącą firmy (...), ma świadomość prowadzenia postępowania przygotowawczego dotyczącego m.in. działalności tej firmy, jednak wyjechał poza granice kraju, co należy oceniać jako ukrywanie się przed polskimi organami ścigania. W tych realiach, po uwzględnieniu charakteru sprawy oraz dotychczasowej postawy podejrzanego, jego deklaracje, iż będzie w sposób nieprzerwany do dyspozycji organów ścigania uznać należało za nieprzekonujące, a jednocześnie nie stwierdzono, aby uwzględnienie wniosku obrońcy podejrzanego leżało w interesie wymiaru sprawiedliwości. Do odmiennej oceny nie prowadzi argumentacja przedstawiona we wniosku o wydanie listu żelaznego, która zasadniczo sprowadza się jedynie do tego, że podejrzanego chce mieć zagwarantowaną możliwość odpowiadania z wolnej stopy i pozostawania na wolności. Wnioskować z tego należy, że nic nie stoi na przeszkodzie temu aby podejrzanego wrócił do Polski (i pozostał w kraju do czasu zakończenia postępowania), jednak do dnia dzisiejszego tego unika.

Skoro, zdaniem Sądu Apelacyjnego, brak materialnych podstaw do wydania listu żelaznego przy posłużeniu się każdym rodzajem wykładni art. 281 § 1 i § 2 k.p.k., zaskarżona decyzja odmawiająca jego wydania musiała zostać uznana za trafną.

W tym stanie rzeczy, w braku bezwzględnych przyczyn odwoławczych, utrzymano zaskarżone postanowienie w mocy.

ZARZĄDZENIE

1. odpis postanowienia doręczyć podejrzanemu, jego obrońcy
2. zwrócić akta sprawy.

Katowice, dnia 30 maja 2023 r.